

Meszes altalajterítés (digózás) gépkocsival

KÖHLER MIHÁLY

Agrártudományi Egyetem Termelésfejlesztési Intézete, Debrecen

Világviszonylatban elsőként TESSEDIK alkalmazta a szikes talajok javítására a meszes márgát. A kézi erővel végzett eljárás a parasztság körében terjedt el és jó eredményeket hozott.

A munka könnyítése érdekében HERKE a meszes altalajterítést gépesítette. A digó földet kotróval kitermelték és traktorvontatású pótkocsival szállították a javítandó területre. Az eljárást PRETTENHOFFER továbbfejlesztette és kidolgozta a szkréperes technológiát. A Tiszántúlon több mint 100 ezer hektár szikes terület eredményes javítására került sor a mezőgazdasági üzemekben. Eddig nagyrészt a sztyeppesedő réti szolonyec, a mély réti szolonyec és a szolonyeces réti talajok kerültek javításra.

Jelenleg - annak ellenére, hogy az ökológiai adottságok kihasználása országosan fontos feladat - széles körben nem törekszenek sehol a speciálisan nehéz erőgépekkel végezhető meszes altalaj felhasználására. Azért dolgoztam ki a gépkocsis eljárást, hogy irányt mutassak a gyakorlat számára a meszes altalajterítésre felhasználható eszközök alkalmazásának lehetőségére.

A technológia végzése és előnyei

A billenőszekrényes járművekkel végzett digózást az összefüggő szikes talajok és a jó minőségű táblákba beékelődő foltok javítására alkalmazzuk. Az utóbbiak esetében a szikes foltokat felmérjük, és azokat 1:100 000 léptékű térképen bejelöljük, majd külön mintát veszünk a foltok talajából.

A talajminták vizsgálati eredménye alapján javítjuk meg az összefüggő szikes területeket és a foltokat.

A digóbányák kijelölése elsősorban a mélyvonulatok mentén levő hátakon és magas fekvésű táblarészekben történjen, így bedöntésük után átművelhetőkké válnak. A bányákból a feltalaj letermelése után kotró-rakodóval termeljük ki a meszes altalajt és járművekre rakjuk. A járművek a javítandó szikes területre szállítják az anyagot és ott kupacokba billentik. A kupacokat tolólap-pal és hosszú, kétvázás, továbbá más típusú simitóval egyenletesen elterítik.

Az eljárás előnyei a szkréperes technológiával szemben:

- A különböző CaCO_3 -tartalmú meszes altalajrétegek a kitermelés, a fel- és lerakás és a terítés alkalmával tökéletesen összekeverednek.

- A legjobb minőségű javítóanyagot tartalmazó bányákból a javítóanyag nagyobb távolságra olyan területekre is elszállítható, melyek közelében nincs kitermelhető digóföld.
- A szakvéleményben előírt javítóanyagból nem szállítanak ki többet a járművek és a terítés egyenletessége tökéletes.
- Nincs szükség a nagyteljesítményű erőgépek és szkréperládák beszerzésére.
- A gépjárműveken a járművezetők nincsenek olyan súlyos egészségügyi ártalmaknak kitéve, mint a lánctalpas gépeken.
- A gyors és könnyen mozgó szállítóeszközökkel a kisebb szikes foltok javítóanyaga is a helyszínre vihető és könnyen elteríthető.
- A talajjavítási munka saját eszközökkel és kivitelben elvégezhető.
- A digófölddel egyidőben és -menetben a földdé érett komposztrágya is kikupacolható a területre és ott a javítóanyaggal együtt elteríthető.

Az eljárást a következő üzemekben alkalmazták: Új Élet Mgtsz, Báránd; Győzelem Mgtsz, Gyomaendrőd; Magyar Vietnámi Barátság Mgtsz, Körösladány; Újbarázda Mgtsz, Bélmegyer; Béke Mgtsz, Hajdúböszörmény; Petőfi Mgtsz, Nagyrábé.

A digózás, mint végleges tartamhatású talajjavítási eljárás nem részesül az 500 Ft/tonna mészhatóanyag támogatásban. E miatt csak a komplex melioráció és a rekultiváció /gyepből szántó/ keretében támogatott. Szükség lenne egyedi elbírálásra a támogatási rendszeren belül, mivel tartamhatását figyelembe véve a meliorációt szabályozó rendelet megjelenése előtt hosszú ideig 100 %-os támogatást élvezett.